

A magyar művelődés és a kereszténység (Tájékoztató a IV. Hungarológiai Kongresszus szervezéséről)

Róma-Nápoly, 1996. szeptember 6-10.

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, a római La Sapienza Egyetem és a nápolyi egyetem Keleti Intézete szervezésében három év múlva az Örök Város és a magyar emlékhelyekben is oly gazdag Nápoly várja a világ hungarológusait.

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság 1978 óta fogja össze azt a filológiai munkát, amelyet 31 ország magyar és nem magyar tudósai végeznek a magyar történelem, művelődés-, irodalom-, zene- és képzőművészetek története, a nyelvészet, a néprajz és a folklór területein.

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság tagsága elsősorban a felsőoktatásban és a különféle kutatóintézetekben dolgozó kutatókból verbuválódik. Az egyházi felsőoktatás - úgy a külföldi, mint a hazai - azonban sajnálatosan kis számban van képviselve e tudóskörben. A Társaság IV. kongresszusának témaválasztása kiváló alkalom arra is, hogy a világi és az egyházi felsőoktatási intézmények dolgozói találkozzanak, s újrainduljon egy egykor olyannyira természetes párbeszéd.

1996-ban, amikor Magyarországon a honfoglalás 1100-dik évfordulóját ünneplik, megjósolhatóan számos konferencián találkozunk majd a magyarság múltját vallatók; a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Itáliába invitálja tagságát s a csatlakozni kívánó szakembereket.

A világkongresszus előadásai a kereszténység mindhárom nagy ágazatával (Bizánc, Róma, protestantizmus) foglalkoznak majd, de a megfogalmazott cél: az Európához, a nyugati kereszténységhez való kötöttségünk tudatosítása s a nem magyarokkal való megismertetése.

„A Kongresszus nem egyház- és nem vallástörténeti tematikájú, mert ezek az értelmezések a cím (A magyar művelődés és a kereszténység) tartalmának tetemes leszűkülését jelentenék; a keresztény szellemiségnek a magyar művelődésben betöltött sokrétű hatását, ösztönzését, alkotó erejét kell részleteiben, a filológia eszköztárával vizsgálni” - figyelmeztet a Kongresszus első körlevelének szövege.

Az Előkészítő Bizottság a jelentkezéssel együtt kért témavázlat alapján fogja mérlegelni, hogy a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Végrehajtó Bizottsága által elfogadott és a főtémát kisebb részterületekre tagolt, elkülönített szekciók melyikében hangozzék el majd egy-egy előadás, illetve egyes résztémák feltűnő hiánya esetén szakembereket fog felkérni azon téma vizsgálatára. A javasolt és választható szempontok a következők:

1. Az egyházak és a társadalom (társadalmi élet, politika, charitas-mozgalmak stb.)
2. Iskolák, iskolán kívüli nevelés
3. Könyv- és olvasmánykultúra (nyomdák, könyvkiadás, könyvgyűjtés, szellemi áramlatok vizsgálata egyes korok olvasmányainak tükrében)
4. A kereszténység és a magyar irodalom, zene, nyelv, képzőművészetek, folklór
5. Bölcsélet, teológia
6. Magánéleti és közösségi vallásosság (szokások, hitélet, a vallásosság változatai)

A szervezők kívánatosnak tartanák, ha az előadások eszmetörténeti megalapozottságúak lennének. A kereszténységgel összefüggő európai szellemi áramlatok hazai recepciójának története - az egyes szerzetesrendek által képviselt szellemiségtől kezdve, a modern eszmeáramlatokig -, és persze a hazai indíttatású gondolkodás históriája képezik majd azt a keretet, amelybe az egyes résztémák beágyazódhatnak. A szekciók végleges elkülönülése természetesen csak a beküldött jelentkezések száma és tematikája alapján történhet majd meg. Például a Biblia szerepe a magyar művelődés történetében akár ajánlott feldolgozási szempont lehetett volna, de a Végrehajtó Bizottság tudatosan nem kívánt ennyire konkrét javaslatokat tenni.

Itália: Róma és Nápoly - a színhelyek szinte sugallják azt, hogy a katolicizmus és a magyar művelődés kapcsolattörténete kapja majd a legnagyobb hangsúlyt. A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság nem szeretné, ha bármilyen megfontolásból is, bármely felekezet kultúrtörténeti szerepe nagyobb hangsúlyt nyerne, mint amilyen megilleti. És hogy milyen illeti meg? Nos, pontosan a válaszadás kísérlete lehet - többek közt - a Kongresszus egyik célja.

A protestantizmus és a magyar művelődés története ugyanolyan szerves egység, mint ahogyan a katolicizmus és a magyar kultúra története is az. Koronként ugyan változó volt az egyes felekezetek súlya - és talán éppen ez az, amely kicsit eltérővé, de ugyanakkor érdekessé is teszi Magyarország történetét a nem magyarok számára is: egykor hazánk, illetve Kelet-Európa tudott példa lenni Nyugat-Európa számára a másság elviselésében és a vele való együttélésben. Ma fordított a helyzet. Miért, hol és hogyan történt a fordulat? Fontos lenne megtalálni a választ. Talán majd a Kongresszus után...*

Császtvay Tünde

---

* Bővebb felvilágosítás: Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, 1250 Budapest Országház u. 30. pf. 34.